

Side forekommer det mig uægtelig, at det foreliggende Forslag maatte noget for stærkt er paavirket af de Forandringer, der saaledes ere foregaaede, og af Ønsket om nu ikke mere at skulle gøre noget om, men en Gang for alle at slaa noget fast, der kunde passe for Udviklingen i meget lang Tid. Det blev forleden udtalt af det ærede Medlem fra Bøstervig (N. Andersen), at man dog næppe kunde gaa ud fra, at Udviklingen her vilde fortsættes paa samme Maade, som den hidtil var foregaaet, og at Kjøbenhavns Befolkning vilde vokse i samme Forhold som hidtil, saa at vi om et Aarhundrede havde 1 Million Indbyggere i Kjøbenhavn. Sa, det er jo meget vanskeligt at være Profet paa det Omraade, og det viser sig netop, at Udviklingen paa det Omraade har været i høj Grad overraskende. Som jeg ved en anden Lejlighed har sagt, vilde man vistnok i 1840, da Kjøbenhavns Befolkning i 40 Aar kun var vokset med 20,000 Mennesker, have anset det for høist urimeligt, om nogen havde troet, at den i de næste 40 Aar kunde vokse med 120,000, altsaa til det dobbelte, og efter at det var stet i 1880, vilde de fleste være tilbøjelige til at sige: Det kan ikke blive saaledes ved. Men saa blev det ikke alene ved, men det tog til, saaledes, at medens Tilvæksten i de 40 Aar fra 1840—1880 var nærmest 3,000 om Aaret, har den i de næste 10 Aar, fra 1880—1890, været nærmest 8,000 om Aaret, saa at der efter en Tilvækst af 120,000 i 40 Aar er kommet en Tilvækst af 80,000 i de næste 10 Aar. Og jeg tror ogsaa, at dersom nogen for 100 Aar siden i England, der den Gang havde omtrent 8 Millioner Indbyggere, vilde have sagt, at 100 Aar efter skulde der i Hovedstaden alene være 5 Millioner, vilde man have afvist dette som absolut umuligt. Jeg tror derfor ikke, at man paa dette Omraade med hyderlig Sikkerhed kan forudsige, hvorledes Tilstanden vil være efter saa lang Tid som et Aarhundrede eller blot et halvt Aarhundrede. Men ligesaa sikkert er det, at Udviklingen ogsaa kan standse eller slaa over i det modsatte Forhold. Kort sagt, med fuld Sikkerhed kan man ikke lægge sine Planer paa et Omraade som det nærværende for en saa lang Periode. Men dertil kommer en anden Betragtning, som netop slutter sig nær til disse Forhold. Den danske Jærnbanebestyrelse har ganske sikkert mange fortræffelige Egenstaber, men der er en Egenstabs, som vistnok kunde være noget mere fremtrædende og noget mere udviklet hos den, og det er den økonomiske Sans. Den har en Forkærlighed for det teknisk fuldendte, det ideale, det fuldkomne, en Forkærlighed, som jeg i

og for sig har megen Sympati med, navnlig paa andre Omraader, men som forekommer mig lidt mindre berettiget, naar man bevæger sig paa det Omraade, der her er Tale om. Thi det forekommer mig, at Jærnbanebestyrelsen tillige noget synes at glemme, at al Jærnbanedrift dog i første Linie er en økonomisk Virksomhed, og at den, selv om den nu er kommen i Statens Haand, dog i det væsentlige maa følge lignende Principper og Hensyn, som gælde for al økonomisk Drift og Virksomhed. Men der gælder det jo netop om, at om man end stræber allerede ved første Anlæg at tage Hensyn til fremtidige Muligheder og en fremtidig Udvikling, saa udfører man dog ikke Anlægget helt under Hensyn dertil, og det med god Grund allerede derfor, at det paa de Omraader viser sig, at Forholdene paa Grund af ny Opfindelser hurtigt kunne forandre sig saaledes, at selv de bedst lagte Planer vise sig ikke længere tidssvarende. Jeg skal eksempelvis blot nævne, at dersom de danske Papirfabrikker, som bleve anlagte i Begyndelsen af Halvfjerdsjerne, vare bleve anlagte en halv Snes Aar senere, vilde man have kunnet spare en Trediedel af det hele Anlæg, fordi ny Opfindelser gjorde det fuldstændig overflødigt. Nu vil man maatte sige, at paa Jærnbanevæsenets Omraade gælder dette ikke, der kan man med større Sikkerhed forudsæ Fremtiden. Dertil vil jeg dog bemærke, at jeg tror ikke, det gælder mindre for Transportindustrien end paa andre industrielle Virksomheders Omraade. Ingen ved jo heller, hvilke Overraskelser Elektriciteten endnu har forbeholdt os. Jeg giver derfor ganske vist for saa vidt den højterede Minister fuldkommen Ret i, at man nu bør stræbe at trække Kammerne for en længere Tids Udvikling og ikke præjudicere Fremtiden. Men jeg tror paa den anden Side, at det næppe vilde være rigtigt nu just fuldt at udfylde disse Kammer. Jeg finder det ganske rigtigt, at den højterede Minister har foreslået dette Forslag saa storlaant og fuldendt, som det er, men jeg vilde finde det lige saa rigtigt, om Folketinget stillede sig paa et noget mindre idealt Standpunkt og søgte at begrænse Forslaget i Henhold til Statens finansielle Evner og Kræfter og efter Hensynet til de økonomiske Resultater, der kunne ventes at fremgaa deraf.

Jeg nævnedes før, at det forekommer mig, at Jærnbanebestyrelsen har en noget for udpræget Kærlighed for det fuldkomne og for det skønne, en Forkærlighed, jeg selv deler paa andre Omraader, men det forekommer mig, at man overhovedet ved vore Jærnbanebygninger er kommen ind paa at se bort fra den hele Karakter og Betydning,